

**Diagnoza przeprowadzona
w Centrum Kształcenia Zawodowego
i Ustawicznego w Kielcach
na potrzeby realizacji przedsięwzięć
z EFS + na lata 2021 - 2027**

Dyrektor
Centrum Kształcenia Zawodowego
i Ustawicznego w Kielcach
Adam Socha
mgr inż. Adam Socha

.....
Dyrektor CKZiU w Kielcach

**CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO
I USTAWICZNEGO W KIELCACH**
ul. Łódzka 200, 25-655 Kielce
tel. 41 367 68 72

z up. PREZYDENTA MIASTA

Dagmara Suliga
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Edukacji

.....
Organ prowadzący – Gmina Kielce

GMINA KIELCE

Kielce 2025

Podstawa prawna:

- Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027;
- Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030.

Cel:

Celem jest dostosowanie realizowanych działań do wytycznych regulujących zasady i procedury wdrażania projektów w obszarze edukacji finansowanych z EFS+ w perspektywie 2021–2027. Wytyczne te mają na celu zapewnienie właściwej koordynacji inicjatyw podejmowanych na terenie całego kraju przy wykorzystaniu środków EFS. Ich stosowanie ma zagwarantować zgodność działań realizowanych w ramach CS lit. e oraz CS lit. f z krajową polityką edukacyjną określoną w strategicznych i programowych dokumentach krajowych, a także zapewnić spójność interwencji EFS na poziomie krajowym i regionalnym oraz komplementarność działań finansowanych z EFS i EFRR.

Interwencje EFS+ w ramach CS lit. e ukierunkowane są na podniesienie jakości, inkluzywności oraz efektywności systemów kształcenia i szkolenia, jak również na ich lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy.

Z kolei celem interwencji EFS+ realizowanych w ramach CS lit. f jest wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz umożliwienie ich ukończenia, ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.

Zakres:

Diagnoza dotyczy projektów realizowanych w ramach Priorytetu FESW.08 „Edukacja na wszystkich etapach życia”, Działania FESW.08.04 „Rozwój szkolnictwa branżowego”. Obejmuje ona działania ukierunkowane na zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia na wszystkich etapach edukacji — od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, przez kształcenie ogólne i zawodowe, szkolnictwo wyższe, aż po kształcenie i uczenie się dorosłych. Zakres ten uwzględnia również wspieranie mobilności edukacyjnej oraz poprawę dostępności edukacji dla osób z niepełnosprawnościami.

Zgodnie ze Zintegrowaną Strategią Umiejętności realizowane będą tematy:

Temat 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych;

Temat 2. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych;

Temat 4. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności;

Temat 6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych kadr uczących w edukacji formalnej;

Temat 17. Rozwijanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja efektywnego doradztwa zawodowego dzieci, młodzieży i osób dorosłych;

Temat 18. Przygotowanie i doskonalenie kadr dla doradztwa zawodowego;

Temat 21. Rozwijanie jakościowe i ilościowe praktyk i staży krajowych i zagranicznych dla osób uczących się w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej;

Temat 24. Integracja edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego.

Wsparcie w ramach RP może obejmować w szczególności:

- a) bezpośrednie wsparcie szkół lub placówek systemu oświaty, ich uczniów lub kadry, obejmujące w szczególności:
 - rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 22 maja 2018 r. dotyczącym kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie, a także wspieranie rozwoju talentów, zainteresowań i uzdolnień uczniów, również poza systemem edukacji formalnej;
 - działania na rzecz cyfrowej transformacji szkół lub placówek, zarówno w obszarze organizacyjnym i procesowym, jak i w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych uczniów oraz kadry;
 - wsparcie skierowane do uczniów zagrożonych przedwczesnym opuszczeniem systemu edukacji;
 - podejmowanie działań wyrównujących szanse edukacyjne uczniów z terenów wiejskich oraz pochodzących z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, realizowanych w sposób zapobiegający stygmatyzacji (np. poprzez kierowanie wsparcia do całych oddziałów lub szkół, a nie do pojedynczych osób);
- b) wspieranie ogólnodostępnych szkół i placówek oświatowych w realizacji efektywnej edukacji włączającej;
- c) podnoszenie jakości kształcenia zawodowego, w tym szkolnictwa branżowego, poprzez rozwijanie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz uczelniami wyższymi, a także upowszechnianie nauki w rzeczywistych warunkach pracy, m.in. poprzez organizację staży zawodowych realizowanych z zachowaniem wysokich standardów jakości, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, umożliwiającymi zdobycie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności niezbędnych do wykonywania danego zawodu;
- d) wsparcie dostępu do doradztwa zawodowego oraz podnoszenie jego jakości, realizowanego w sposób wolny od stereotypów płciowych w wyborze ścieżek edukacyjnych i zawodowych oraz sprzyjającego ich przełamywaniu.

Zakres wsparcia udzielanego w ramach RP może objąć w szczególności:

- 1) organizację staży uczniowskich (dla techników i szkół branżowych I stopnia) z zachowaniem najwyższych standardów jakości w celu uzyskania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie;

- 2) organizacja staży lub praktyk zawodowych (innych niż staże uczniowskie) dla uczniów szkół branżowych;
- 3) wsparcie uczniów szkół branżowych m. in. poprzez kwalifikacyjne kursy zawodowe w szczególności w ramach ZSK, zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, działania dwujęzyczne, edukację ekologiczną, zajęcia w ramach działań antydyskryminacyjnych, zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, doradztwo zawodowe, wsparcie w zakresie edukacji włączającej (upowszechnianie modelu np. przestrzeń dostępnej placówki lub wspieranie procesu transformacji szkolnictwa specjalnego);
- 4) podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej/doradców zawodowych m.in: w zakresie zapobiegania przemocy, wsparcia dla uczniów zagrożonych przedwczesnym opuszczeniem systemu edukacji.

Analiza SWOT

Rozpoznanie sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej – analiza mocnych i słabych stron placówki (ANALIZA SWOT) w zakresie:

- a) potrzeby uczniów w zakresie ich lepszego przygotowania do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka jakość kształcenia, potwierdzona rezultatami osiąganymi przez uczniów na egzaminach zewnętrznych. 2. Skuteczne pozyskiwanie funduszy unijnych przeznaczanych na organizację praktyk zawodowych, kursów oraz zajęć dodatkowych dla uczniów, a także na doposażenie placówki w nowoczesne pomoce dydaktyczne. 3. Rozbudowana oferta kierunków kształcenia, systematycznie aktualizowana i dostosowywana do potrzeb oraz możliwości uczniów, uwzględniająca oczekiwania środowiska lokalnego i zapotrzebowanie rynku pracy. 4. Aktywny udział uczniów w zewnętrznych olimpiadach i konkursach o profilu zawodowym. 5. Wdrażanie innowacyjnych programów i treści nauczania. 6. Rozwinięta współpraca z instytucjami i podmiotami zewnętrznymi w zakresie kształcenia zawodowego uczniów. 7. Funkcjonowanie klas patronackich prowadzonych we współpracy z wymienionymi przedsiębiorstwami. 8. Realizacja zajęć wspierających uczniów w wyrównywaniu braków i ograniczaniu nierówności edukacyjnych. 9. Współpraca z uczelniami wyższymi w obszarze kształcenia zawodowego. 10. Systematyczna dbałość o nowoczesne wyposażenie pracowni komputerowych oraz zawodowych. 11. Znaczny potencjał rozwojowy placówki. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczający poziom nabywania oraz rozwijania przez uczniów umiejętności podstawowych i kompetencji przekrojowych, niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy. 2. Ograniczony zakres wsparcia uczniów w ramach szkolnego systemu doradztwa zawodowego. 3. Brak oferty kursów umożliwiających rozwijanie zainteresowań i predyspozycji zawodowych uczniów. 4. Niedostateczna liczba kursów zawodowych prowadzących do uzyskania konkretnych kwalifikacji cenionych przez pracodawców. 5. Zbyt małe uwzględnienie w programach nauczania treści dotyczących poruszania się po rynku pracy, skutecznego poszukiwania zatrudnienia oraz przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych. 6. Niska frekwencja uczniów na zajęciach szkolnych. 7. Ograniczona atrakcyjność oferowanych form zajęć. 8. Brak regularności w korzystaniu przez uczniów z oferty zajęć pozalekcyjnych. 9. Niski poziom pewności siebie wśród uczniów. 10. Niedostatecznie rozwinięte umiejętności pracy zespołowej. 11. Braki w zakresie kompetencji komunikacji interpersonalnej oraz autoprezentacji. 12. Niska wiara uczniów we własne umiejętności oraz ograniczone poczucie własnej wartości.

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie uczniom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych w ramach programów finansowanych ze środków Unii Europejskiej. 2. Zwiększenie szans absolwentów na podjęcie zatrudnienia zarówno na krajowym, jak i zagranicznym rynku pracy. 3. Rozwinięta i efektywna współpraca placówki z pracodawcami oraz uczelniami wyższymi. 4. Rozszerzenie oferty zajęć dodatkowych wspierających rozwój zainteresowań oraz kompetencji podstawowych i przekrojowych uczniów. 5. Angażowanie lokalnych przedsiębiorców w proces kształcenia zawodowego w celu podniesienia jego atrakcyjności i praktycznego wymiaru. 6. Wzmacnianie i doskonalenie systemu szkolnictwa zawodowego o charakterze profesjonalnym. 7. Kształtowanie większej świadomości społecznej oraz otwartości wśród młodzieży. 8. Nauczanie języków obcych dostosowane do realnych potrzeb rynku pracy. 9. Budowanie pozytywnego wizerunku placówki w środowisku lokalnym jako placówki umożliwiającej zdobycie kwalifikacji zawodowych zwiększających szanse zatrudnienia. 10. Organizowanie cyklicznych spotkań z pracodawcami, prowadzenie działań promocyjnych w środowisku lokalnym oraz realizacja dni otwartych placówki. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niechęć lub obawy uczniów przed wyborem kształcenia zawodowego. 2. Wysoki poziom konkurencji pomiędzy placówkami edukacyjnymi na rynku oświatowym. 3. Ograniczona liczba dostępnych miejsc w przedsiębiorstwach umożliwiających realizację staży oraz praktyk zawodowych. 4. Mało zróżnicowana oferta lokalnego rynku pracy. 5. Niewystarczające skomunikowanie placówki z okolicznymi miejscowościami. 6. Prowadzenie zajęć dydaktycznych do późnych godzin popołudniowych.

- b) potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia kompetencji zawodowych, wynikające z planu rozwoju placówki lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe, z zapotrzebowaniem w/w podmiotów na nabycie przez nauczycieli określonych kwalifikacji lub kompetencji oraz z zapotrzebowaniem rynku pracy

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokie kwalifikacje oraz dobre przygotowanie kadry pedagogicznej. 2. Systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli. 3. Wykorzystywanie nowoczesnych i efektywnych metod dydaktycznych. 4. Doświadczenie w przygotowywaniu uczniów do udziału w konkursach oraz olimpiadach przedmiotowych. 5. Świadomość potrzeby unowocześniania procesu kształcenia oraz gotowość do wdrażania innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych. 6. Monitorowanie trendów rozwojowych i wykorzystywanie ich w celu aktualizacji oraz dostosowywania programów nauczania. 7. Aktywna wymiana doświadczeń między nauczycielami w zakresie modyfikowania programów kształcenia zgodnie z wymaganiami rynku pracy. 8. Efektywne wykorzystywanie wiedzy, umiejętności i doświadczenia posiadanych przez nauczycieli. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczona otwartość części nauczycieli na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań i zmian w procesie kształcenia. 2. Niewystarczająco skuteczny obieg informacji pomiędzy zespołami przedmiotowymi dotyczący nowoczesnych metod i technik nauczania. 3. Niski poziom wykorzystania innowacyjnych metod dydaktycznych opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych. 4. Niedobór środków finansowych przeznaczonych na dodatkowe formy doskonalenia zawodowego. 5. Brak oferty szkoleń zawodowych dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie jakości funkcjonowania placówki i efektywności jej działań. 2. Zwiększenie atrakcyjności procesu kształcenia dla uczniów. 3. Doskonalenie własnych umiejętności zawodowych nauczycieli oraz podnoszenie jakości praktyki dydaktycznej. 4. Poprawa wyników egzaminów maturalnych oraz egzaminów zawodowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Częste modyfikacje przepisów prawnych oraz wymagań związanych z wykonywaniem określonych zawodów. 2. Obniżający się poziom efektów kształcenia. 3. Pogorszenie sytuacji finansowej. 4. Niestabilność rynku pracy skutku

<ol style="list-style-type: none"> 5. Rozwijanie kompetencji nauczycieli niezbędnych w nowoczesnym społeczeństwie opartym na wiedzy i technologii. 6. Rekrutacja kadry dydaktycznej na nowe kierunki kształcenia, dostosowane do potrzeb rynku pracy i aktualnych trendów rynkowych. 7. Umożliwienie nauczycielom korzystania z zasobów uczelni wyższych oraz ośrodków doradztwa zawodowego. 	
---	--

Proponowane potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia kompetencji zawodowych:

- Szkolenia dla nauczycieli w zakresie pracy z uczniami z niepełnosprawnościami oraz o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- Szkolenia dotyczące niedyskryminacji, przeciwdziałania przemocy oraz wsparcia uczniów z zaburzeniami psychicznymi.
- Szkolenia dla doradców zawodowych w obszarach przeciwdziałania stereotypom płciowym, niedyskryminacji oraz wspierania uczniów w podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjnych, w tym wsparcie dziewcząt w wyborze ścieżek STEM.
- Wsparcie szkoleniowe i doradcze dla nauczycieli niebędących doradcami zawodowymi w zakresie realizacji treści z doradztwa zawodowego.
- Szkolenia związane z nowymi technologiami oraz zielonymi zawodami.
- Wyjazdy studyjne dla uczniów i nauczycieli w celu poszerzania wiedzy i umiejętności praktycznych.
- Szkolenia zawodowe w ramach kwalifikacji rynkowych, dostosowane do potrzeb uczniów i wymagań rynku pracy.

- c) potrzeby placówki i placówki systemu oświaty dotyczące wyposażenia w pomoce dydaktyczne

Mocne strony	Słabe strony
1. Liczne pracownice w dobrym stanie technicznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szybko starzejąca się infrastruktura informatyczna i multimedialna w szkole. 2. Brak środków finansowych na ich modernizację. 3. Mała moc nie dająca sobie rady z nowym specjalistycznym oprogramowaniem niezbędnym do kształcenia zawodowego oraz rozwijania kwalifikacji zawodowych. 4. Brak środków na uzupełnianie materiałów eksploatacyjnych i zużywalnych na pracowniach zawodowych.
Szanse	Zagrożenia
1. Poprawa infrastruktury edukacyjnej placówki uwzględniająca potrzeby placówki jako ośrodka egzaminacyjnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie atrakcyjności placówki. 2. Ograniczenie możliwości nowoczesnego przygotowania uczniów do potrzeb rynku pracy.

1. Cel badania:

Głównym celem przeprowadzonego badania było określenie potrzeb edukacyjnych uczniów klas 2–5 technikum oraz klas 2 i 3 placówki branżowej, a także zidentyfikowanie obszarów doskonalenia zawodowego nauczycieli przedmiotów zawodowych, wraz z wypracowaniem rozwiązań umożliwiających ich zaspokojenie. Badanie objęło placówki realizujące kształcenie zawodowe i zajęcia praktyczne w CKZiU. Przeprowadzono je po wcześniejszych licznych konsultacjach i uwzględnieniu sugestii rodziców, którzy wskazywali na konieczność dostosowania umiejętności swoich dzieci do aktualnych wymagań pracodawców na rynku pracy..

Celem diagnozy jest uzyskanie kompleksowej wiedzy na temat potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów, kadry dydaktycznej, rodziców i opiekunów prawnych oraz samej placówki jako placówki edukacyjnej. Wyniki diagnozy mają umożliwić skuteczne planowanie działań w przyszłych projektach edukacyjnych placówki, uwzględniając dostępne zasoby, zidentyfikowane problemy grupy docelowej oraz potrzeby w zakresie zajęć wyrównawczych i dodatkowych. Profesjonalizacja pracy z uczniem wymaga indywidualnego podejścia do każdej osoby, w tym do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, niepełnosprawnościami lub zaburzeniami rozwojowymi.

Celem placówki jest rozwijanie u uczniów kompetencji zawodowych przygotowujących ich do wymogów regionalnego rynku pracy, ze szczególnym

uwzględnieniem kluczowych branż w regionie, oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli przedmiotów zawodowych. Placówka kładzie nacisk na rozwijanie praktycznych umiejętności w zakresie wykorzystywania nowoczesnych narzędzi ICT, planowania własnej kariery zawodowej oraz kształtowania postaw przedsiębiorczych.

Placówka stawia również na uatrakcyjnienie oferty edukacji formalnej i pozaformalnej, aby przyciągnąć młodzież poszukującą ścieżki rozwoju po szkole podstawowej. Realizacja programów kształcenia zgodnie z nowoczesnymi trendami rynkowymi oraz z wykorzystaniem najnowszych technologii ma na celu uczynienie procesu nauczania jak najbardziej atrakcyjnym zarówno dla uczniów, jak i dla nauczycieli.

Placówka zwiększa atrakcyjność i jakość oferty edukacyjnej poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, oferowanie dodatkowych kursów i szkoleń, organizowanie staży uczniowskich u pracodawców oraz umożliwienie uczestnictwa w praktykach i stażach zawodowych, w tym zagranicznych. Takie działania pozwalają na wyrównanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów podczas procesu kształcenia.

Uczniowie z terenów wiejskich zyskują dodatkowe kompetencje i kwalifikacje zawodowe, co zwiększa ich atrakcyjność na rynku pracy. Posiadając więcej niż jedną kwalifikację, będą mogli swobodniej poruszać się po rynku pracy i łatwiej znaleźć zatrudnienie odpowiadające ich kwalifikacjom.

Placówka planuje realizację działań wspierających rozwój uczniów i kadry nauczycielskiej poprzez:

- a) Doradztwo edukacyjno-zawodowe, obejmujące spotkania z doradcą zawodowym oraz warsztaty z zakresu planowania ścieżki kariery, autoprezentacji i komunikacji interpersonalnej.
- b) Wsparcie uczniów w tworzeniu własnego warsztatu pracy intelektualnej oraz aktywnym uczestnictwie w życiu społecznym.
- c) Pomoc pedagogiczną, psychologiczną i socjalną, w tym stypendia unijne.
- d) Zajęcia kształtujące postawy antydyskryminacyjne.
- e) Zajęcia wyrównawcze umożliwiające niwelowanie dysproporcji edukacyjnych.
- f) Zajęcia przygotowujące do egzaminów zewnętrznych, w tym maturalnych I zawodowych.
- g) Wdrażanie innowacyjnych metod nauczania w środowisku wirtualnym (e-learning), z wykorzystaniem narzędzi ICT, m.in. w nauce języków obcych i przedsiębiorczości.
- h) Zajęcia rozwijające kompetencje podstawowe i przekrojowe niezbędne na rynku pracy.
- i) Udział uczniów w kursach i szkoleniach zawodowych odpowiadających potrzebom rynku pracy, m.in.: obsługa oprogramowania CAD 2D i 3D, modelowanie i skanowanie 3D, obsługa druk 3D, CNC, projektowanie grafiki komputerowej, VR, robotyka, car detailing, wrapping.
- j) Współpraca z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami w zakresie praktyk i staży uczniowskich.
- k) Realizacja dualnego kształcenia łączącego edukację szkolną i pozaformalną.

- l) Współpraca z pracodawcami zagranicznymi w celu odbycia praktyk i staży w Europie.
- m) Organizacja zajęć laboratoryjnych i warsztatowych, wykładów, seminariów oraz konferencji we współpracy z uczelniami wyższymi, m.in. Politechniką Świętokrzyską w Kielcach.
- n) Wizyty studyjne w przedsiębiorstwach zgodnych z kierunkami kształcenia oraz udział w targach branżowych.
- o) Doposażenie pracowni w niezbędny sprzęt do zajęć pozalekcyjnych oraz praktycznych.
- p) Kursy kwalifikacyjne i szkolenia doskonalące dla uczniów w zakresie praktycznej nauki zawodu.
- q) Kursy kwalifikacyjne, szkolenia doskonalące i studia podyplomowe dla nauczycieli, w tym przygotowujące do nauczania zawodów nowo wprowadzonych, modernizowanych lub deficytowych na lokalnym i regionalnym rynku pracy.
- r) Realizacja założeń Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2023 oraz kształcenie zgodne z Zintegrowanym Systemem Kwalifikacji.

Odpowiedzią na potrzeby uczniów i nauczycieli będzie opracowanie projektu(-ów) oraz pozyskanie funduszy na zapewnienie kompleksowego wsparcia w rozwijaniu kompetencji dodatkowych, a także w efektywnym kształtowaniu umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych. Działania te będą uzupełnione o zakup niezbędnych pomocy dydaktycznych, umożliwiających przeprowadzenie zajęć zawodowych zarówno w szkole, jak i w ramach realizowanego projektu. Obecnie realizacja tych zajęć jest utrudniona lub niemożliwa z powodu braków sprzętowych oraz niewystarczającej wiedzy nauczycieli w tym obszarze. W efekcie uczniowie i nauczyciele zdobędą lub uzupełnią kompetencje i kwalifikacje zawodowe, co ułatwi absolwentom wejście na rynek pracy, a nauczycielom – skuteczniejsze prowadzenie zajęć.

2. Narzędzia badawcze:

Podczas prac nad dokumentem zastosowano wywiady ankietowe przeprowadzone wśród uczniów, rodziców, nauczycieli oraz przedsiębiorców z lokalnego rynku pracy w okresie czerwiec - wrzesień 2025 roku. Ponadto dokonano analizy otoczenia zewnętrznego funkcjonowania placówki na rynku lokalnym.

Wykorzystano następujące metody badawcze zastosowane podczas prac nad diagnozą:

- Wywiadu /ankiety dla ucznia, dla nauczyciela. Dzięki zastosowaniu tej metody możliwe było poznanie rzeczywistych potrzeb uczniów oraz nauczycieli w kwestii jakości kształcenia zawodowego.
- Wywiadu – wywiad telefoniczny oraz osobisty z pracodawcami.
- Spis z inwentarza CKZiU pracowni do zawodów.
- Analiza wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w CKZiU (www.oke.lodz.pl/raport z egzaminów zawodowych)
- Analiza istniejących danych; w ramach tej metody zostały przeanalizowane dane źródłowe pochodzące z GUS, PUP, dokumentów strategicznych regionu w zakresie: rynku pracy, gospodarki, również dane statystyczne będące w zasobach placówki dotyczące m. in.:

- liczby uczniów, wyników, zdawalności matur i egzaminów zawodowych, wyposażenia I finansowania placówki – spis z inwentarza.
- Analiza rekomendowanego wyposażenia opracowanego przez KOWEziU, wytycznych MEN oraz wymagań wyposażenia stanowisk egzaminacyjnych opracowanych przez OKE Łódź.
 - Analiza danych zastanych.
 - Wywiady przeprowadzone z dyrekcją i kadrami dydaktyczną placówki.
 - Zebrane opinie uczniów i rodziców.

Analiza danych oraz badania ankietowe miały na celu:

1. Przeprowadzenie kompleksowej oceny wybranych obszarów funkcjonowania placówki, ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania uczniów do podjęcia pracy, wraz z rekomendacjami dotyczącymi działań wymagających poprawy, kontynuacji lub wprowadzenia nowych, mających na celu zwiększenie zainteresowania uczniów kształceniem zawodowym.
2. Nawiązanie i rozwijanie współpracy ze stroną pracodawców i przedsiębiorców w kontekście kształcenia zawodowego.
3. Określenie potencjału placówki w zakresie kształcenia w poszczególnych zawodach, uwzględniające zaplecze dydaktyczne, dostępne środki oraz przygotowanie nauczycieli, wraz z identyfikacją problemów i szans rozwojowych.
4. Analiza profilu społecznego uczniów, ich potrzeb, oczekiwań zawodowych, postaw wobec pracy oraz skłonności do uczenia się przez całe życie.
5. Ocena jakości kształcenia zawodowego.
6. Wsparcie w doskonaleniu kwalifikacji i kompetencji zawodowych nauczycieli kształcenia zawodowego.
7. Ocena placówki pod kątem wyposażenia pracowni specjalistycznych i bazy dydaktycznej, z uwzględnieniem możliwości przygotowania uczniów do egzaminów zawodowych, funkcjonowania na rynku pracy oraz wzmocnienia postaw uczenia się przez całe życie.
8. Identyfikacja bieżących potrzeb pracodawców i partnerów społeczno-gospodarczych.

3. Uczestnicy badań:

W badaniu wzięli udział uczniowie klas od 2 do 5 technikum uczący się w zawodach: technik mechanik, technik pojazdów samochodowych, technik przemysłu mody, technik spawalnictwa, technik stylisty, technik mechatronik, technik robotyk, technik informatyk, technik programista, technik ekonomista oraz uczniowie klas 2 i 3 placówki branżowej: blacharz samochodowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, kierowca mechaniczny, mechanik pojazdów samochodowych.

Drugą grupę badanych stanowili nauczyciele przedmiotów zawodowych oraz instruktorzy praktycznej nauki zawodu. Skierowano do nich pytania związane z potrzebami związanymi z doszkalaćciami i podnoszeniem kompetencji.

4. Analiza wyników przeprowadzonego badania:

Ankiety przeprowadzono wśród 400 uczniów (300 chłopców, 100 dziewcząt) uczniów oraz 32 (16 mężczyzn i 16 kobiet) nauczycieli kształcenia zawodowego w CKZiU w okresie czerwiec - wrzesień 2025 roku.

W badaniu dotyczącym zainteresowania udziałem w projekcie 95% ankietowanych uczniów zadeklarowało chęć uczestnictwa, natomiast w samym procesie szkoleniowym wzięło udział 91% uczniów. Wyniki te pokazują wyraźną potrzebę i motywację uczniów do uczestnictwa w praktycznych formach nauki zawodu. Uczniowie są świadomi, że w obecnym rynku pracy posiadanie jednej kwalifikacji zdobytej w szkole nie wystarcza, dlatego chcą rozwijać kolejne umiejętności, aby zwiększyć swoją konkurencyjność. Cieszy fakt, że są gotowi poświęcić czas i zaangażowanie, aby wykorzystać możliwości oferowane przez projekt.

Respondenci wskazali, że najbardziej przydatne będą zajęcia z praktycznej nauki zawodu przygotowujące do egzaminów kwalifikacyjnych, kursy kwalifikacyjne oraz szkolenia zwiększające szanse zatrudnienia u wymagających pracodawców. Istotne były również zajęcia z doradztwa zawodowego, wsparcie w zakresie działań antydyskryminacyjnych oraz edukacja ekologiczna.

Nauczyciele podkreślali potrzebę aktualizacji kwalifikacji zawodowych i rynkowych, zdobycia wiedzy w zakresie zielonych zawodów oraz obsługi nowoczesnych narzędzi multimedialnych i sprzętu informatycznego, co pozwoli zwiększyć atrakcyjność i efektywność procesu nauczania, zwłaszcza wśród nauczycieli kształcenia ogólnego. Zdaniem kadry poznanie nowych metod nauczania, w tym wykorzystanie Zintegrowanej Strategii Kwalifikacji oraz nowoczesnych technologii, takich jak sztuczna inteligencja czy wirtualna rzeczywistość, znacząco wspiera efektywność nauczania i angażowanie uczniów.

Uczniowie w ocenie zajęć z praktycznej nauki zawodu wskazywali na nieodpowiednią formę realizacji praktyk, brak możliwości odbycia stażu w rzeczywistych warunkach oraz słabe wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce. Jednocześnie podkreślali wagę kształcenia technicznego i znaczenie praktycznych aspektów nauki zawodu. Wyniki te potwierdzają wcześniejsze wnioski, że wzbogacenie zajęć o nowoczesne technologie i większy nacisk na praktyczne działania odpowiada potrzebom i oczekiwaniom uczniów, zwiększając ich zaangażowanie i frekwencję. Znaczący odsetek ankietowanych wyraził również zainteresowanie odbyciem stażu u przedsiębiorców zorganizowanego przez placówkę.

W zakresie dodatkowych uprawnień uczniowie najczęściej wskazywali kursy z obsługi oprogramowania CAD 2D i 3D, modelowania i skanowania 3D, obsługi druku 3D, CNC, projektowania grafiki komputerowej, wirtualnej rzeczywistości (VR), robotyki oraz kursy związane z car detailing i wrappingiem.

5. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji przez uczniów:

Oferta edukacyjna CKZiU w Kielcach w zakresie szkolnictwa zawodowego odpowiada potrzebom lokalnego rynku pracy, zarówno pracodawców, jak i przyszłych pracowników. Placówka kształci w zawodach deficytowych i zrównoważonych w powiecie kieleckim. Dla

zawodów, w których kształci placówka, po ukończeniu placówki kluczowe jest zdobycie dodatkowych uprawnień, dzięki którym podniosłyby się kompetencje zawodowe absolwentów, co dałoby im większe szanse na znalezienie pracy zgodnej z ich kwalifikacjami i posiadanym wykształceniem. Absolwenci wyraźnie zwiększyliby swoje szanse na rynku pracy, gdyby posiadali ukończony kurs obsługioprogramowania CAD 2D i 3D, modelowanie i skanowanie 3D, obsługa druk 3D, CNC, projektowanie grafiki komputerowej, VR, robotyka, car detailing, wrapping. Ponadto CKZiU w Kielcach będący przedmiotem niniejszej diagnozy wpisuje się priorytety unijnej polityki spójności. Placówka oferuje kształcenie w wielu zawodach z obszaru inteligentnych specjalizacji tj. Zrównoważony Rozwój Energetyczny oraz Technologie Informacyjno-Komunikacyjne, dając wyraz trosce o prawidłowy rozwój lokalnego rynku edukacyjnego.

Kryterium decydującym o wyborze miejsca i kierunku kształcenia przez uczniów jest możliwość znalezienia zatrudnienia po ukończeniu placówki oraz możliwości zarobkowe w danym zawodzie i chęć wykonywania określonego zawodu, a także szybkie nabycie uprawnień, kwalifikacji czy umiejętności potrzebnych do pracy zawodowej. Niestety w trakcie nauki w placówkach zawodowych zaniedbywany jest kontakt uczniów z rynkiem pracy. Uczniowie szkół zawodowych mogliby skuteczniej wypełniać lukę na rynku pracy, w oparciu o dodatkowe możliwości jakich nie może dać im placówka a jakie możliwe są do zapewnienia poprzez pozaszkolne formy kształcenia.. Jest to wyjście naprzeciw ważnym wyzwaniom jakimi są: zmieniający się rynek pracy i edukacji, niż demograficzny, starzenie się społeczeństwa, popyt na wykształcenie techniczne i zawodowe, społeczny wizerunek wykształcenia zawodowego, otwarcie zagranicznych rynków pracy, rozwój technologiczny.

W świetle panującego niedostatecznego przygotowania zawodowego uczniów, niepokoi fakt, że w ofercie dydaktycznej ZSZ nr 1 w Kielcach prawie nie zdarzają się zajęcia pozalekcyjne, które pozwalałyby na poszerzenie wiedzy zdobytej na przedmiotach zawodowych i miały formę dodatkowych ćwiczeń praktycznych z wykorzystaniem nowoczesnej bazy oraz pożądaných na rynku przez pracodawców kwalifikacji rynkowych z wykorzystaniem nowych technologii takich jak wirtualna rzeczywistość czy sztuczna inteligencja. Podstawą dobrego przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy jest także prowadzenie kształcenia zawodowego, a w szczególności kształcenia praktycznego we współpracy z przedsiębiorcami. Podstawową dziedziną współpracy ZSZ nr 1 z pracodawcami jest organizacja praktycznej nauki zawodu dla uczniów techników. Zajęcia praktyczne odbywają się w pracowniach szkolnych, które jednak mimo dobrego wyposażenia nie zapewniają rzeczywistych warunków pracy.

Potrzeby edukacyjne uczniów placówki w zakresie doskonalenia i doksztalcania w kontekście wymagań nowoczesnego kształcenia :

- zajęcia pozalekcyjne w ramach doradztwa zawodowego;
- udział w kursach z tematyki zielonych zawodów i instalacji OZE;

- organizacja dodatkowych kursów i szkoleń specjalistycznych umożliwiających uczniom uzyskiwanie kompetencji i kwalifikacji rynkowych w ramach ZSK w szczególności kompetencji cyfrowych;
- staże u przyszłych pracodawców i nauka poprzez praktykę;
- organizowania zajęć służących podnoszeniu świadomości antydyskryminacyjnej.

6. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji przez nauczycieli:

Nauka zawodu potrzebna jest także w odniesieniu do grup zawodowych, odpowiedzialnych za kształcenie innych. Nie można wyobrazić sobie pozytywnych zmian w obrębie szkolnictwa zawodowego bez ciągłego procesu podwyższania umiejętności i kwalifikacji nauczycieli. Nasza kadra pomimo wysoko wykształconych kompetencji zawodowych wyraża chęć dalszego doksztalcania i poszerzania wiedzy. Wynika to z konieczności reagowania na nowo pojawiające się potrzeby doskonalenia zawodowego, nowe technologie dostępne na rynku i możliwe do wykorzystania w procesie kształcenia. Mając na względzie nowe zadania ustawowe nakładane na jednostki gminne jak i powiatowe zaleca się prowadzenie szkoleń oraz innych form kształcenia i podnoszenia kwalifikacji również z nowych obszarów tematycznych oraz z wykorzystaniem ZSK.

Wraz ze wzrostem stażu nauczycieli spada powszechność uczestnictwa w kursach kwalifikacyjnych, kursach doskonalących i studiach dyplomowych. Wraz z wiekiem i stażem, nauczyciele nieco rzadziej korzystają z niektórych form podnoszenia kompetencji i kwalifikacji. Co znajduje przełożenie na atrakcyjność zajęć z uczniami.

Potrzeby edukacyjne nauczycieli placówki w zakresie doskonalenia i doksztalcania w kontekście wymagań nowoczesnego kształcenia:

- doskonalenie zawodowe w ramach doradztwa zawodowego;
- studia podyplomowe
- doskonalenie w zakresie obsługi programów, technologii w szczególności kompetencji cyfrowych;
- szkolenia w zakresie innowacyjnych metod nauczania, w tym TIK i multimediiów w dydaktyce;
- kursy/szkolenia w zakresie zielonych zawodów lub podnoszących kwalifikacje i kompetencje zawodowe.

7. Zakres doposażenia i modernizacji placówki:

Istnieją braki w wyposażeniu zarówno pracowni, jak i warsztatów w nauczanych zawodach. Nauczyciele oceniając wyposażenie niezbędne do realizacji celów dydaktycznych, w znacznej mierze stwierdzili braki w doposażeniu pracowni kształcenia zawodowego. Do prowadzenia zajęć oraz przygotowania do egzaminów zawodowych na zakładanym poziomie brakuje: odpowiedniej ilości stanowisk oraz pojedynczych sztuk doposażenia, ale przede wszystkim materiałów eksploatacyjnych i zużywalnych. Analizując potrzeby nauczycieli można stwierdzić, iż wyposażenie pracowni jest zgodne z podstawą programową dla zawodów, lecz stale wymaga uzupełniania i unowocześniania. Profesjonalny i nowoczesny sprzęt pozwoli na

spełnianie potrzeb coraz bardziej wymagającego rynku pracy, co zwiększy poziom kwalifikacji naszych uczniów.

Przeprowadzenie Diagnozy zostało poprzedzone diagnozą potrzeb zawierającą inwentaryzację posiadanego wyposażenia, a także zapotrzebowanie (nauczycieli i uczniów) w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych. W tym celu zostało zastosowane narzędzie SELFIE, dzięki któremu uzyskano dane, gdzie placówka znajduje się obecnie w odniesieniu do strategii i praktyki wykorzystywania technologii cyfrowych do nauczania i uczenia się oraz w jakim zakresie należy rozwijać kompetencje cyfrowe nauczycieli oraz uczniów, a także jakie wyposażenie należy uzupełnić/zakupić aby móc kształcić efektywnie, nowoczesnie i na odpowiednim poziomie przyszłe kadry gospodarki.

8. Współpraca placówki z Zakładami pracy – Partnerzy i Patroni współpracujący ze Szkołą:

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kielcach kładzie bardzo duży nacisk na dobrą współpracę z pracodawcami funkcjonującymi na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Współpraca z firmami jest stale rozszerzana i obejmuje liczne przedsięwzięcia które obejmują patronat nad pracownikami.

Obecna współpraca placówki z pracodawcami daje uczniom możliwość zdobywania wiedzy podczas praktyk zawodowych u pracodawców, uczestniczenia w systemie stypendialnym oraz pierwszeństwo w zatrudnieniu, pracę w okresach wolnych od nauki, a nawet w niektórych przypadkach gwarancję zatrudnienia po ukończeniu placówki.

9. Innowacyjność placówki w zakresie rozwiązań programowych, metodycznych i organizacyjnych:

Kluczowym celem reformy kształcenia zawodowego na poziomie ponadpodstawowym jest zwiększenie jego skuteczności i efektywności oraz zharmonizowanie z rynkiem pracy. W co doskonale wpisują się kwalifikacje rynkowe w ramach ZSK. Realizacji tego celu służy, m.in., współdziałanie szkolnictwa zawodowego z pracodawcami.

Współdziałanie to powinno być realizowane nie tylko na poziomie centralnym w ramach polityki oświatowej państwa, ale przede wszystkim na poziomie lokalnym jako bezpośrednia współpraca placówki z pracodawcami funkcjonującymi na lokalnym i regionalnym rynku pracy.

Nowe szanse dla młodzieży kształcącej się w różnych zawodach daje udział w nowych projektach UE. Umożliwi to udział uczniów w zajęciach kształcenia praktycznego w przedsiębiorstwach przy udziale nauczycieli kształcenia praktycznego i w stażach zawodowych w zakładach pracy. W ramach tych projektów młodzież będzie mogła realizować kursy kwalifikacyjne, zawodowe, szkolenia kompetencyjne, dodatkowe zajęcia zawodowe oraz poznać specyfikę pracy i podnosić swoje kompetencje oraz lepiej i skuteczniej planować swoją ścieżkę zawodową w ramach doradztwa zawodowego.

Realizacja projektów wpłynie na poprawę jakości kształcenia i zmniejszenie niedopasowania kwalifikacji pracowników do potrzeb pracodawców. Tego typu kształcenie pozwala m.in. na: przygotowanie pracownika świadomego oraz znającego specyfikę branży.

Taka zmiana w systemie kształcenia zawodowego da efekty w postaci redukcji bezrobocia wśród ludzi młodych. Zmniejszy się też niedopasowanie kwalifikacji pracowników do potrzeb pracodawców. Aby to osiągnąć, niezbędne jest zainteresowanie i zaangażowanie pracodawców we współpracę z placówką. Najbardziej oczekiwaną formą tej współpracy są zajęcia praktyczne i staże dla uczniów u pracodawców.

10. Wnioski i rekomendacje rozwojowe:

Analiza materiału badawczego służy ustaleniu hierarchii potrzeb rozwojowych CKZiU w Kielcach, w zakresie zewnętrznego (dodatkowego) wsparcia.

Diagnoza wykazała potrzeby w zakresie rozszerzenia oferty ww. placówki o dodatkowe zajęcia służące lepszemu przygotowaniu uczniów do poruszania się na rynku pracy, w obszarach obejmujących m.in.:

- a) kształtowanie umiejętności podstawowych i przekrojowych niezbędnych na rynku pracy,
- b) rozbudzanie kreatywności, przedsiębiorczości i innowacyjności uczniów,
- c) rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- d) wsparcie pedagogiczne i psychologiczne,
- e) udział uczniów placówki w kursach i szkoleniach zawodowych pożądanym na rynku pracy.

Diagnoza zawiera analizę w zakresie potrzeb CKZiU w Kielcach na niezbędne wyposażenie w pomoce dydaktyczne w tym:

- Wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych w sprzęt niezbędny do realizacji dodatkowych zajęć pozalekcyjnych.
 - Pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK (technologie informacyjno – komunikacyjne w pracy dydaktycznej) niezbędne do realizacji programów nauczania.
 - Dopuszanie pracowni w niezbędne wyposażenie dla konkretnych kierunków kształcenia.
- Powyższa analiza została poprzedzona diagnozą potrzeb zawierającą inwentaryzację posiadanego przez placówki wyposażenia, wspomaganie kompetencji cyfrowych poprzedzone zastosowaniem narzędzia SELFIE.

Rekomendacje:

- Zwiększenie kompetencji nauczycieli przedmiotów zawodowych/instruktorów praktycznej nauki zawodu w CKZiU w Kielcach w zakresie obsługi nowych technologii.
- Zwiększenie kompetencji uczniów, jako przyszłych uczestników rynku pracy oraz poprawa wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach dających im dodatkowe kwalifikacje rynkowe.

- Doposażenie placówki i wdrażanie innowacyjnych metod nauczania poprzez zwiększenie aktywności w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych.
- Zacieśnienie współpracy CKZiU w Kielcach w nauczanych zawodach z partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego (pracodawcami i instytucjami rynku pracy) poprzez organizację szkoleń, staży zawodowych, praktyk oraz wyjazdów studyjnych.

11. Podsumowanie:

Współczesna placówka funkcjonuje w warunkach wolnorynkowych, co wymaga, aby jej oferta edukacyjna była elastycznie dostosowana do aktualnych potrzeb – zgodnie z zasadą „popyt określa podaż”. Oznacza to konieczność uwzględniania wymagań rynku pracy, aby absolwenci nie wchodzili na rynek pracy bez odpowiednich kwalifikacji. Wyzwania takie jak postępujący niż demograficzny wymagają wprowadzania innowacyjnych rozwiązań i ciągłego rozwoju placówki, aby utrzymać konkurencyjność na lokalnym rynku szkół.

W dzisiejszych realiach zawodowych posiadanie jednej kwalifikacji nie wystarcza – konieczne jest zdobywanie wielu kompetencji, co umożliwia elastyczne poruszanie się po rynku pracy i wybór najbardziej korzystnych ofert zatrudnienia. Odpowiedzią na te potrzeby jest zapewnienie uczniom kwalifikacji rynkowych, które są najbardziej pożądane i otwierają najszersze możliwości zatrudnienia. Taka strategia przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia wśród młodych ludzi i skrócenia czasu poszukiwania pracy, a także wspiera holistyczny rozwój uczniów.

Wzbogacenie procesu kształcenia o nowoczesne technologie, w tym wirtualną rzeczywistość i sztuczną inteligencję, pozwala na wprowadzenie elementów grywalizacji i nauki poprzez zabawę. Dzięki temu uczniowie chętnie uczestniczą w zajęciach, w których oprócz praktycznej nauki zawodu mają kontakt z nowinkami technicznymi oraz możliwość poznania sposobów ich wykorzystania w przyszłej pracy zawodowej.